

Valsts valodas
centrs

**VALSTS VALODAS CENTRA
2025. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

**2026
RĪGA**

Satura rādītājs

PRIEKŠVārds	2
1. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss	4
1.2. Darbības joma, mērķis un funkcijas	4
1.3. Valsts valodas centra darbības virzieni un darbības stratēģijas prioritātes	4
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	6
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	6
2.2. Valsts valodas centra darbības stratēģijā noteikto sasniedzamo rezultātu izpildes analīze pa darbības jomām	6
2.2.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība	6
2.2.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana	7
2.3. Sasniegtais 2025. gadā sadalījumā pa Valsts valodas centra noteiktajām prioritātēm un izvirzītajiem mērķiem	9
2.3.1. 1. Prioritāte: uz sadarbību vērstas iestādes lomas stiprināšana	9
2.3.2. 2. Prioritāte: iestādes viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšana	10
2.3.3. 3. Prioritāte: informācijas aprites elektronizācija, darba efektivizācija un digitālās vides uzlabošana	12
2.3.4. Secinājumi	13
2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā	15
2.5. Papildinformācija par tiesību aktu tulkošanu	16
2.6. Papildinformācija par Latviešu valodas ekspertu komisijas un Kalendārvārdu komisijas darbu	17
2.7. Valsts valodas centra pakalpojumi	19
2.8. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām	20
2.9. Sabiedrisko palīgu darba izpilde	21
3. PERSONĀLS	23
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	24
4.1. Komunikācija ar medijiem	24
4.2. Komunikācija tīmekļvietnē	24
4.3. Komunikācija sociālajos tīklos	25
4.4. Sabiedrības izglītošana un iesaiste	25
4.5. Dalība konferencēs, publikācijas un zinātniskā darbība	28
5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	30

PRIEKŠVārds

2025. gads Valsts valodas centram (turpmāk – centrs) ir bijis mērķtiecīga darba un dinamiskas attīstības posms, stiprinot latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas pozīcijas un nodrošinot tās ilgtspēju digitalizācijas un globālo izaicinājumu laikmetā. Pārskata gadā centrs konsekventi īstenojis tam noteiktos uzdevumus – uzraudzījis Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu ievērošanu, sniedzis profesionālu atbalstu sabiedrībai valodas lietojuma jautājumos, kā arī veicinājis sabiedrības izpratni par valsts valodas vērtību un tās lomu saliedētas sabiedrības veidošanā. Šis publiskais pārskats atspoguļo Centra galvenos darbības

rezultātus, sasniegtos mērķus un prioritātes, kas 2025. gadā sekmējušas latviešu valodas vides sakārtošanu un tās tiesību aizsardzību visā Latvijas teritorijā.

2025. gadā centrs ir aktīvi iesaistījies likumdošanas procesos, aizstāvot sabiedrības intereses un sniedzot viedokli saistībā ar normatīvo aktu grozījumiem, kas skar valsts valodas aizsardzības jautājumus. 2025. gadā Saeima apstiprināja grozījumus Kredītiestāžu likumā, Finanšu instrumentu tirgus likumā un Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumā. Centra līdzdalība šajā procesā bija īpaši svarīga, lai ekspertu līmenī nosargātu juridiski precīzu formulējumu – nodrošinot, ka tiesības saņemt pakalpojumu valsts valodā ir primāras, un vienlaikus sekojot, lai likumu atvēršana nekļūtu par iegāni citu esošo valsts valodas aizsardzības normu vājināšanai.

Valodas kontroles departaments aktīvi uzraudzīja Valsts valodas likuma prasību ievērošanu tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un citu pakalpojumu jomās, kā arī izglītības iestādēs, veicot 3097 pārbaudes un sniedzot 1423 konsultācijas par valsts valodas lietošanu regulējošo normatīvo aktu prasībām.

Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas jomā plānotie rezultāti ir sasniegti, iztulkojot 6269,4 standartlapas starptautisko tiesību aktu un 4486,7 standartlapas Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumu angļu valodā, tādējādi veicinot latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās.

Ir turpināta Latviešu valodas ekspertu komisijas (LVEK) darbība un nodrošināta cieša sadarbība ar Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisiju (LZA TK), kā arī 2025. gadā pieņemts jauns centra Kalendārvārdu ekspertu komisijas nolikums un apstiprināts jauns komisijas sastāvs. 2025. gada 30. aprīlī Kalendārvārdu ekspertu komisijas sēdē izskatīts 181 priekšlikums latviešu tradicionālo kalendārvārdu saraksta papildināšanai un 78 priekšlikumi paplašinātā vārdadienu saraksta papildināšanai, no kuriem latviešu tradicionālo kalendārvārdu sarakstā tika iekļauti 6 sieviešu vārdi un 3 vīriešu vārdi, savukārt paplašinātais vārdadienu saraksts tika papildināts ar 56 jauniem dažādas cilmes personvārdiem.

Stiprināta centra atpazīstamība, sociālajos tīklos regulāri publicējot infografikas un informatīvos ierakstus “Nedēļas skaidrojums”, kā arī centra tīmekļvietnē publicējot aktuālos skaidrojumus: sadarbībā ar Finanšu nozares asociāciju tika izstrādāts un publiskots materiāls ar vadlīnijām par izmaiņām Kredītiestāžu likumā par valsts valodas lietojumu finanšu pakalpojumu sniegšanā Latvijā¹ un publiskoti divi skaidrojumi par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem^{2, 3}.

2025. gadā noslēdzās akcija “Latvijas mediju valodas balva 2024”, kurā piedalījās 76 pretendenti, savukārt akcijā “Latvijas mediju valodas balva 2025” tika saņemti 130 pieteikumi. Akcijā “Latviešu valodai draudzīga vide” no 43 pretendentiem tika godināti 10 uzņēmumi. Lepojamies ar veiksmīgi organizēto konferenci “Latviešu valoda ES – informācijas pieejamība un skaidrība neskaidros apstākļos” sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā, kas apliecina valodas jautājumu aktualitāti un nozīmību starptautiskā līmenī. Viena no centra 2025. gada prioritātēm bija nodarbināto kompetenču paaugstināšana, īpašu uzmanību pievēršot digitālo prasmju uzlabošanai.

2026. gadā papildus ierastajiem pienākumiem centra darbību ietekmēs tādas aktualitātes kā Saeimas vēlēšanas, kas prasīs pastiprinātu uzmanību valodas lietojumam priekšvēlēšanu aģitācijā; tiks turpināta arī normatīvo aktu pārskatīšana, stiprinot valsts valodas politiku un normatīvā regulējuma atbilstību mūsdienīgām sabiedrības vajadzībām, kā arī mazinot birokrātiju; tāpat centrs turpinās aktīvu iesaisti digitalizācijas procesos, lai valsts valoda pilnvērtīgi funkcionētu mūsdienu digitālajā vidē.

Valsts valodas centra direktore
Inese Muhka

¹ “Finanšu pakalpojumi valsts valodā”, pieejams tiešsaistē: <https://www.financelatvia.eu/wp-content/uploads/2025/07/FNA-un-VVC-materials-par-valodu-bankas.pdf>.

² “Valodas lietojums priekšvēlēšanu aģitācijā”, pieejams tiešsaistē: <https://www.vvc.gov.lv/lv/jaunums/valodas-lietojums-prieksvelesanu-agitacija>.

³ “Valsts valodas centrs atgādina par priekšvēlēšanu aģitācijas ierobežojumiem”, pieejams tiešsaistē: <https://www.vvc.gov.lv/lv/jaunums/valsts-valodas-centrs-atgadina-par-prieksvelesanu-agitācijas-ierobežojumiem>.

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Valsts valodas centra juridiskais statuss

Valsts valodas centrs ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde. Tā juridiskais statuss ir noteikts Valsts valodas likumā (26. panta otrā daļa) un Ministru kabineta 2020. gada 2. septembra noteikumos Nr. 550 "Valsts valodas centra nolikums". Valsts valodas centrs izveidots 1992. gada 13. februārī, lai nodrošinātu Latvijas Republikas Valodu likuma, kas stājās spēkā 1992. gada 5. maijā, izpildi. Īstenojot Ministru kabineta 2009. gada 12. marta rīkojumā Nr. 192 "Par valsts aģentūras "Tulkošanas un terminoloģijas centrs" reorganizāciju" (prot. Nr. 17 52. §) noteikto, ar 2009. gada 1. jūliju centram pievienota valsts aģentūra "Tulkošanas un terminoloģijas centrs". Plašāka informācija par centru pieejama tīmekļvietnē <https://www.vvc.gov.lv>.

1.2. Darbības joma, mērķis un funkcijas

Centrs veicina valsts valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību. Centra darbības mērķis ir īstenot valsts politiku attiecībā uz normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā un nodrošināt valsts pārvaldes iestādēm un sabiedrībai valsts un starptautisko organizāciju izdotu tiesību aktu un citu dokumentu oficiālus tulkojumus, kā arī veicināt saskaņotas terminoloģijas lietojumu Latvijas Republikas tiesību aktos un to tulkojumos. Lai sasniegtu noteiktos mērķus, centrs veic šādas funkcijas:

- aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses;
- uzraudzīt normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas lietošanas jomā;
- sekmēt latviešu valodas kultūrvides sakārtošanu, īpaši veicinot valstij raksturīgo vietvārdu atjaunošanu un aizsardzību;
- veicināt latviešu valodas pilnvērtīgu funkcionēšanu Eiropas Savienības institūcijās;
- nodrošināt Latvijas Republikai saistošo starptautisko līgumu, Eiropas Savienības institūciju un starptautisko organizāciju izdotu tiesību aktu vai citu dokumentu oficiālos tulkojumus latviešu valodā, Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumus Eiropas Savienības dalībvalstu valodās un minēto tulkojumu vispārēju pieejamību;
- veicināt vienotas, latviešu valodas normām atbilstošas terminoloģijas lietošanu tiesību aktos un citos dokumentos.

1.3. Valsts valodas centra darbības virzieni un darbības stratēģijas prioritātes

Centrs savas funkcijas īsteno divos galvenajos darbības virzienos:

- valsts valodas lietojuma uzraudzība;
- terminoloģija un tiesību aktu tulkošana.

*Valsts valodas centra 2025. gada
publiskais pārskats*

Centra attīstības prioritātes ir noteiktas centra darbības stratēģijā 2022.–2026. gadam un ir vērstas uz to, lai centrs attīstītos kā mūsdienīga, uz sadarbību orientēta un efektīva valsts pārvaldes iestāde. Stratēģijā noteiktas šādas prioritātes:

- uz sadarbību vērstas iestādes lomas stiprināšana;
- iestādes viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšana;
- informācijas aprites elektronizācija, darba efektīvizācija un digitālās vides uzlabošana.

Centrs īsteno valsts pamatbudžeta apakšprogrammu Nr. 09.01.00 “Valsts valodas aizsardzība”.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	2024. gadā (faktiskā izpilde)	2025. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	1 456 295	1 349 959	1 482 815
1.1.	dotācijas	1 456 295	1 349 959	1 482 815
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	0	0	0
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	1 456 295	1 349 959	1 482 815
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 446 481	1 345 145	1 472 488
2.1.1.	kārtējie izdevumi	1 442 932	1 342 961	1 470 146
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	3 549	2 184	2 342
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	9 814	9 814	10 327

2.2. Valsts valodas centra darbības stratēģijā noteikto sasniedzamo rezultātu izpildes analīze pa darbības jomām

2.2.1. Valsts valodas lietojuma uzraudzība

2025. gadā Valodas kontroles departaments savas kompetences ietvaros uzraudzīja un kontrolēja Valsts valodas likuma prasību izpildi tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un citu pakalpojumu jomu uzņēmumos. Pārskata periodā prioritāri īstenota pedagogu valsts valodas lietojuma pārbaužu programma, privātajā un publiskajā sfērā nodarbināto personu valsts valodas lietojuma uzraudzība un tīmekļvietņu uzraudzība, veicot gan plānotas, gan neplānotas

pārbaudes. Līdztekus valsts valodas lietojuma uzraudzībai Valodas kontroles departaments konsultēja fiziskās un juridiskās personas par Valsts valodas likuma un citu ar valsts valodas lietošanu saistīto normatīvo aktu prasību piemērošanu. Tāpat Valodas kontroles departaments sagatavoja un centra tīmekļvietnē sniedza aktuālos normatīvo aktu skaidrojumus valsts valodas lietošanas jomā – par valodas lietojumu priekšvēlēšanu aģitācijā, finanšu pakalpojumu sniegšanā un par pedagogu saziņas valodu ar skolēnu vecākiem. 2025. gadā tika pieņemti svarīgi grozījumi Kredītiestāžu likumā, kas skar valsts valodas lietojumu finanšu pakalpojumu sniegšanā Latvijā, un centrs sadarbībā ar Finanšu nozares asociāciju izstrādāja informatīvu materiālu par likuma grozījumiem un vadlīnijas, lai skaidri un saprotami interpretētu likumā noteiktās prasības un sniegtu atbalstu bankām to ieviešanā ikdienas praksē.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Veikta valsts valodas lietojuma uzraudzība	Veiktas valsts valodas lietojuma pārbaudes (skaits)	3097	3450	Rezultatīvais rādītājs tiek pakāpeniski uzlabots. Novirze no plānotās vērtības ir proporcionāla nodarbināto skaitam un nostrādātajām darba dienām. Vērtējot darbības rezultātus par pēdējiem trim gadiem kopsakarā ar personāla mainību, secināms, ka plānotā mērķa vērtība, visticamāk, netiks sasniegta.
	Konstatēto valsts valodas lietojuma pārkāpumu īpatsvars pret kopējo veikto pārbažu skaitu (%)	24,7	15,0	Rādītājs salīdzinājumā ar 2024. gadu ir krities par 6,3 %, jo 2025. gadā uzsākta pieejas maiņas īstenošana, galveno uzmanību virzot uz prevenciju un sabiedrības izglītošanu, kā arī plašāk piemērojot principu “Konsultē vispirms”.
	Sniegtas konsultācijas par valsts valodas lietošanu reglamentējošo normatīvo aktu prasībām (skaits)	1423	1350	Pārskata periodā sniegtas 1423 konsultācijas, kas pārsniedz plānoto rādītāju. Valodas kontroles departamentā kopš 2025. gada darbojas konsultants, kurš sniedz telefonkonsultācijas, pieņem mutvārdu iesniegumus, kā arī sadarbojas ar pārējām centra struktūrvienībām skaidrojumu veidošanā, tāpat turpina darboties sabiedrisko palīgu institūts, sniedzot konsultācijas par valsts valodas lietojumu publiskajā informācijā.

2.2.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana

2025. gadā Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments atbilstoši ministriju pieprasījumiem latviešu valodā tulkoja starptautisko organizāciju izdotos tiesību aktus un citus dokumentus, kā arī starptautiskos līgumus un nodrošināja Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumus angļu valodā. Atbilstoši Pasākumu plānam noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai 2024.–2026. gadam centrs nodrošināja visu

būtiskāko Latvijas Republikas likumu tulkojumus angļu valodā, kā arī joprojām pastāvīgi seko šo likumu grozījumiem un tos tulko, turklāt papildus tiek tulkoti arī visi svarīgākie Ministru kabineta noteikumi. Šo tulkojumu rādītājs 2025. gadā ir veiksmīgi sasniegts – no plānā noteiktajām 1600 standartlapām iztulkotas 1596,6 standartlapas.

Pārskata gadā terminoloģijas izstrādē uzturēta cieša sadarbība ar Latvijas Republikas un Eiropas Savienības iestāžu pārstāvjiem un speciālistiem. Šajā periodā Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs, direktora vietnieks attīstības jautājumos, terminologi un galvenais lingvists turpināja ciešu sadarbību ar Latviešu valodas ekspertu komisiju (LVEK) un Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisiju (LZA TK). Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs, direktora vietnieks attīstības jautājumos un galvenais lingvists regulāri iesūta jautājumus LVEK un piedalās tās sēdēs, savukārt sadarbībā ar LZA TK regulāri tiek iesniegti sarežģīti terminoloģijas jautājumi saskaņošanai komisijās. LVEK sēdēs regulāri piedalās Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta vadītājs, direktora vietnieks attīstības jautājumos un/vai vismaz viens no centra terminologiem.

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Nodrošināta tiesību aktu tulkošana pēc valsts pārvaldes iestāžu pasūtījuma, terminoloģijas pieejamības veicināšana	ES u. c. starptautisko tiesību aktu tulkojumi latviešu valodā (tūkst. st. lp.)	6,3	6,5	Izpildes rādītājs ir 96,5 %, kas apliecina darbinieku profesionalitāti un augstu darba atdevi. 1009 standartlapas tika tulkotas steidzamības kārtā.
	Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ES dalībvalstu valodās (tūkst. st. lp.)	4,5	4,0	2025. gadā šajā virzienā pieaudzis ne tikai plānotais tulkojumu apjoms, bet arī steidzamības kārtā tulkoto dokumentu apjoms, līdz ar to šī rādītāja izpilde ir sasniegusi 112,2 % no gada mērķa. Lai spētu sniegt tulkojumus paaugstinātas slodzes apstākļos, centra literārie redaktori, tulkotāji, kas līdz šim tulkojuši tikai starptautisko tiesību aktus, ir sagatavoti Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumu vērtēšanā un tulkošanā.
Nodrošināta saskaņotas terminoloģijas datubāzes aktualitāte	Apkopoti un ik gadu publiskoti jauni termini brīvpieejas datubāzēs (skaits tūkst.)	2	2	Ievietošanai termini.gov.lv nodoti 2005 terminu šķirklī.
Centra tīmekļvietnes sadaļā “Latgaliešu rakstu valoda” papildināts un precizēts saturs	Publicēti skaidrojumi (skaits)	12	12	Eksperte ir sniegusi 21 konsultāciju par 48 valodas vienībām, kas pēc to apstrādes tiks publiskotas arī centra tīmekļvietnē.
Plašsaziņas līdzekļos sniegtas intervijas par latgaliešu rakstu	Sniegtas intervijas (skaits)	1	6	Interese par latgaliešu rakstu valodu lielākoties pārvērtusies interesē pēc latgaliešu rakstu valodas tekstu korektūras, līdz ar to jaunajā centra darbības stratēģijā sasniedzamais

valodu, tās normām un vēsturi				rezultāts tiks definēts atbilstoši sabiedrības vajadzībām un interesēm. 2025. gadā centra lingviste piedalījās raidījumā "Mīti".
Noteikt valodas resursu kopas, to izgūšanas, apkopošanas un atvēršanas priekšnosacījumus un radīt nepieciešamo normatīvo regulējumu ⁴	Sadarbībā ar Kultūras informācijas sistēmu centru (KISC) noteiktas valodas resursu kopas, to izgūšanas, apkopošanas un atvēršanas priekšnosacījumi un izstrādāts normatīvais regulējums	Termini. gov.lv uzlabošana, jaunu valodas resursu sagatavošana publicēšanai	Resursi ir apzināti pilnā apmērā, izstrādāts normatīvais regulējums	Līdz ar mākslīgā intelekta attīstību KISC ir izstrādājis valodas tehnoloģiju mērķarhitektūru, kurā tam ir centrālā datu apkopotāja loma, savukārt centrs būs viens no datu devējiem. Šie dati tiks pastāvīgi apkopoti un izmantoti valodas tehnoloģiju izstrādē un uzlabošanā.

2.3. Sasniegtais 2025. gadā sadalījumā pa Valsts valodas centra noteiktajām prioritātēm un izvirzītajiem mērķiem

2.3.1. 1. Prioritāte: uz sadarbību vērstas iestādes lomas stiprināšana

Noteiktais mērķis: nodrošināt sadarbībā balstītu pieeju sabiedrības un uzņēmēju iesaistīšanai un izglītošanai par valsts valodas lietojumu

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Veicināta sabiedrības līdzdalība	Sabiedrisko palīgu sniegtās konsultācijas (skaits) ⁵	349	600	Sabiedrisko palīgu aktivitāte, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir nedaudz uzlabojusies, aktīvākie palīgi joprojām sniedz nozīmīgu ieguldījumu sabiedrības konsultēšanā. 2025. gadā tika uzsākts dialogs ar pašreizējiem sabiedriskajiem palīgiem, kurā tika apspriesti potenciālie Sabiedrisko palīgu institūta attīstības virzieni un nepieciešamās izmaiņas, lai institūtu padarītu pieejamāku un pievilcīgāku sabiedrībai, vienlaikus saglabājot centra iespējas sabiedriskos palīgus izmantot kā papildu resursu konsultāciju sniegšanai.
Veikta uzņēmējdarbības vides tuvināšana un mijiedarbība ar centra darbību	Sagatavoti skaidrojoši materiāli uzņēmumiem par valsts valodas lietošanas pamatprasībām	5	4	Līdz ar Kredītiestāžu likuma grozījumiem, kas skar valsts valodas lietojumu finanšu pakalpojumu sniegšanā Latvijā, centra direktore un Valodas kontroles departaments sadarbojās ar Finanšu nozares asociāciju, lai sagatavotu informatīvu materiālu kredītiestādēm par likuma

⁴ "Digitālās transformācijas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam"

⁵ "Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu 2012.–2018. gadam īstenošanas plāna 2017.–2018. gadam" 2.1.1.3. uzdevums.

				grozījumiem, kā arī vadlīnijas, kas palīdz skaidri un saprotami interpretēt likumā noteiktās prasības un atbalsta bankas prasību ieviešanā ikdienas praksē. Tāpat sniegti skaidrojumi un atbalsts arī saistībā ar Apdrošināšanas līguma likuma un Apdrošināšanas un pārāpdrošināšanas izplatīšanas likuma grozījumiem ⁶ , kas paredz vienkāršās valodas principu ieviešanu apdrošināšanas līgumos.
Sabiedrībai sniegts atbalsts tulkošanas jomā	Papildinātas un aktualizētas tiesību aktu tulkošanas rokasgrāmatas tulkojumiem no latviešu valodas angļu valodā un starptautisko tiesību aktu tulkojumiem	2	2	Tulkošanas rokasgrāmatas tiek regulāri labotas un papildinātas.

2.3.2. 2. Prioritāte: iestādes viedokļa nozīmīguma un atpazīstamības stiprināšana

Noteiktais mērķis: iestādes atpazīstamības palielināšana un proaktīva informācijas sniegšana sabiedrībai par centra aktualitātēm

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Sabiedrība ir informēta par centra darbību, un ir veicināta centra atpazīstamība	Sekotāju skaits sociālajos tīklos	14,1 tūkst.	13,1 tūkst.	2025. gada beigās sekotāju skaits sociālajos tīklos pieauga līdz 14 109 sekotājiem ("Facebook" lapai – 10 600 sekotāji, "X" – 3509 sekotāji), gada mērķis – piesaistīt 1000 jaunus sekotājus – ir pārsniegts, piesaistīti 2909 jauni sekotāji (2024. gada beigās bija 11 200 sekotāji), tādējādi 2025. gadā ir sasniegta mērķa vērtība.
	Infografiku skaits, t. sk. informatīvs raksts Valsts valodas dienas ietvaros	6	8	Izveidotas 4 infografikas par šādām tēmām: valsts valoda darba vidē privātajā sektorā, valsts valoda darba vidē publiskajā sektorā, valodas lietojums priekšvēlēšanu aģitācijā un valodas lietojuma pamatprasības priekšvēlēšanu aģitācijas materiālos. Valsts valodas dienas ietvaros izdevumā "Jurista vārds" publicēts raksts "Mana valoda – mana atbildība. Latvieti,

⁶ Galiņa, S. (2025). *Apdrošināšanas līgumi varētu kļūt klientiem saprotamāki*. "LV Portāls", pieejams: <https://lvportals.lv/skaidrojumi/381524-apdrosinasanas-ligumi-varetu-klut-klientiem-saprotamaki-2025>

Valsts valodas centra 2025. gada
publiskais pārskats

				runā latviski!”, kā arī tika publicēts sveiciens Valsts valodas dienā un aicinājums iesaistīties akcijā “Latvijas mediju valodas balva”. Tāpat centrs tika pārstāvēts starptautiskajā vieglās valodas konferencē “KLAAR 2025”, sniedzot informāciju par centra lomu un nozīmi vieglās valodas attīstībā Latvijā.
	Kampanas “Nedēļas skaidrojums” ierakstu skaits gadā	39 nedēļas skaidrojumi	35 nedēļas skaidrojumi	Lai izplatītu informāciju par centra, LVEK un LZA TK pieņemtajiem un ieteiktajiem termiņiem, “Facebook” un “X” katru nedēļu tiek publicoti nedēļas skaidrojumi.
Veicināta latviešu valodas lietošana publiskajā telpā uzņēmējdarbības un izglītības jomās	Valsts valodas centra akciju dalībnieki (skaits kopā)	248	50	2025. gadā akcijai “Latvijas mediju valodas balva” tika pieteikti 205 pretendenti, savukārt akcijai “Latviešu valodai draudzīga vide” tika pieteikti 43 dalībnieki.

Noteiktais mērķis: centra pamatfunkcijas – tiesību aktu tulkošana un terminoloģijas izstrāde – popularizēšana sabiedrībā

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Veicināta latviešu valodas pilnvērtīga funkcionēšana ES institūcijās	Konsultāciju skaits terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas jomā (gadā)	385	400	Sniegtas 234 ārējās konsultācijas par 359 valodas vienībām un 12 ES konsultācijas par 26 valodas vienībām.
	Konferences organizēšana (gadā)	1	1	14.11.2025. norisinājās konference “Latviešu valoda ES – informācijas pieejamība un skaidrība neskaidros apstākļos”, kuru organizēja centrs sadarbībā ar Ārlietu ministriju un Eiropas Komisijas pārstāvniecību Latvijā.
	Papildināta terminoloģijas datubāze (skaits tūkst., gadā)	2	2	Dati nodoti ievadīšanai termini.gov.lv, un tie tiek nodoti publicēšanai divreiz gadā.
Popularizētas latgaliešu rakstu valodas normas	Centra tīmekļvietnē publicētie skaidrojumi un plašsaziņas līdzekļiem sniegtās intervijas (gadā)	2 skaidrojumi, 1 intervija	12 skaidrojumi, 6 intervijas	2025. gadā centra latgaliešu rakstu valodas speciālists sniedzis konsultācijas, piedalījies raidījumā “Mīti”, kā arī kustības “Volūda” organizētajā forumā “Vierzeiba”. Liela daļa lingvīsta darba pavadīta, veicot latgaliešu rakstu valodas tekstu korektūru. Lai pilnvērtīgi atspoguļotu latgaliešu speciālista darbu, līdz ar grozījumiem centra stratēģijā tiks definēti precīzāki rezultatīvie rādītāji un uzdevumi

				ekspertam, uzsvāru liekot uz konsultācijām par tekstu korektūru. Attiecībā uz interviju sniegšanu paredzēts mainīt informācijas sniegšanas formātu: turpmāk uzsvārs tiks likts uz dalību pasākumos, kas veltīti latgaliešu kultūrai un rakstu valodai
--	--	--	--	---

Noteiktais mērķis: kļūt par modernu, pieprasītu un atpazīstamu darba devēju, pie kura vēlas strādāt profesionāli speciālisti. Izveidot ilgtspējīgu nodarbināto komandu, veicinot sadarbību, lojalitāti pret iestādi, tādējādi samazinot nodarbināto mainību

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Nodrošināta ilgtspējīga, profesionāla nodarbināto komanda	Nodarbināto mainība (%) ⁷	9,0	13	2025. gadā četri nodarbinātie pārtrauca darba/civildienesta attiecības ar centru.
	Mainība pirmajā gadā (%) ⁸	0	20	2025. gadā tika pieņemti divi jauni nodarbinātie, un viņi turpina darbu centrā.
	Vidējais dienesta/darba attiecību ilgums ⁹	8,3	9 gadi	Atbilst virzībai uz mērķi.
	Nodarbināto ¹⁰ apmierinātība ar darbu ("pilnībā apmierina")	37 %	55 %	"Pilnībā piekritu": 37 %, "Drīzāk piekritu": 60 %. Vērojama pozitīva tendence nodarbināto apmierinātībā, jo 97 % nodarbināto ar darbu centrā ir pilnībā apmierināti vai drīzāk apmierināti.

2.3.3. 3. Prioritāte: informācijas aprites elektronizācija, darba efektivizācija un digitālās vides uzlabošana

Noteiktais mērķis: iekšējās informācijas un izejošo dokumentu plūsmas efektivizācija un elektronizācija, ieviešot e-risinājumus un samazinot papīra patēriņu

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Informācijas aprite ir elektronizēta un efektīvizēta	Samazināta papīra dokumentu aprite gan	Izsūtīti 684 papīra dokumenti	Pilnīgi ieviesta elektronisku dokumentu	2025. gadā ir būtiski samazināts izsūtīto papīra dokumentu skaits – par 43 %. Centrs mērķtiecīgi samazina papīra dokumentu izmantošanu, dodot

⁷ Gada laikā darba/civildienesta attiecības pārtraukušo nodarbināto skaits / kopējais nodarbināto skaits.

⁸ Darbinieki, kuri pametuši iestādi pirmajā gadā / kopējais jaunpieņemto darbinieku skaits.

⁹ Vidējais dienesta/darba attiecību ilgums, t. i., visu darbinieku kopējais dienesta/darba attiecību ilgums / kopējais darbinieku skaits.

¹⁰ Nosaka, balstoties uz darbinieku aptaujas rezultātiem. Tiek iekļautas tikai tās nodarbināto atbildes, kurās apgalvojumam "Kopumā esmu apmierināts(-a) ar darbu centrā" ir norādītas atbildes "Pilnībā piekritu".

	iekšējos, gan ārējos procesos		aprite procesos, kuros tas ir iespējams	priekšroku digitālajiem risinājumiem un nodrošinot dokumentu apriti elektroniskā formā, kur vien tas ir iespējams, kā arī biežāk tiek sniegtas konsultācijas pārkāpumu novēršanai, samazinot administratīvā pārkāpuma lietu skaitu.
--	-------------------------------	--	---	---

Noteiktais mērķis: nodarbināto kompetenču paaugstināšana un pilnveidošana

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	Sasniegtās rezultatīvā rādītāja vērtības		
		Faktiskā vērtība (2025)	Mērķa vērtība (2026)	Skaidrojums
Pilnveidotas nodarbināto kompetences	Apmeklētās mācības par aktuālām tēmām profesionālās kvalifikācijas celšanai (skaits gadā)	68	25	2025. gadā mērķa vērtība tika pārsniegta, jo Valsts administrācijas skolas piedāvājumā bija vairāki jauni un profesionālajai kvalifikācijai būtiski aktuāli mācību temati. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa mācību valsts tiešās pārvaldes iestāžu nodarbinātajiem bija pieejamas bez maksas, tās varēja apmeklēt visi centra nodarbinātie, nodrošinot plašu līdzdalību un kompetenču pilnveidi.
	Nodarbināto īpatsvars, kuri apmeklējuši vismaz vienas mācības gada laikā (%)	100	100	Atbilst plānam.
	Apmeklētās mācības digitālo prasmju uzlabošanai un drošas digitālās vides veicināšanai (skaits gadā)	16	3	Valsts administrācijas skola nodrošināja plašu un daudzveidīgu mācību piedāvājumu digitālo prasmju pilnveidei, kas ļāva centra nodarbinātajiem apgūt aktuālās zināšanas un stiprināt kompetences digitālās darba vides efektīvākai izmantošanai.
	Nodarbināto īpatsvars, kuri apmeklējuši vismaz vienas mācības gada laikā digitālo prasmju uzlabošanai un drošas digitālās vides veicināšanai (%)	100	60	

2.3.4. Secinājumi

➤ Centrs kopumā nodrošinājis stabilu virzību uz darbības stratēģijā 2022.–2026. gadam noteikto mērķu sasniegšanu. Nozīmīga daļa rezultatīvo rādītāju 2025. gadā sasniegta vai pārsniegta, vienlaikus atsevišķu rezultatīvo rādītāju izpilde liecina par nepieciešamību nākamajā plānošanas periodā tos precizēt, lai pielāgotos pakalpojumu saņēmēju vajadzībām un aktuālajām tendencēm sabiedrībā.

➤ Centra darbībā vērojama pakāpeniska pārorientēšanās no pārsvarā kontrolējošas iestādes uz konsultējošu, sadarbību veicinošu un preventīvi orientētu iestādi, vienlaikus saglabājot normatīvo aktu uzraudzības funkciju.

➤ Valodas kontroles jomā saglabājas augsta darba intensitāte – pieaudzis gan veikto pārbaužu skaits, gan izskatīto iesniegumu apjoms. Vienlaikus konstatēto pārkāpumu īpatsvara samazināšanās liecina par preventīvās pieejas efektivitāti un principa “Konsultē vispirms” pozitīvo ietekmi uz normatīvo aktu prasību ievērošanu. Tas apliecina konsultatīvā darba nozīmi līdzsvarotas uzraudzības nodrošināšanā. Lai sekmētu valsts valodas lietojumu regulējošo normatīvo aktu ievērošanu, būtiski turpināt attīstīt sadarbību un informācijas apmaiņu ar citām institūcijām, kā arī paplašināt sabiedrības informēšanu un konsultēšanu, sniedzot skaidrojumus par normatīvo aktu prasību piemērošanu praksē.

➤ Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas jomā saglabāta augsta darba kvalitāte un nodrošināta plānoto rezultātu sasniegšana. Vienlaikus pieaugošais pieprasījums pēc tulkojumiem, ierobežotie cilvēkresursi un lielais steidzamības kārtā veicamo tulkojumu īpatsvars norāda uz nepieciešamību turpināt procesu digitalizāciju, pilnveidot valodas tehnoloģiju risinājumus un attīstīt mašintulkošanas atbalsta rīkus, lai ilgtermiņā paaugstinātu darba efektivitāti, nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un stiprinātu centra kapacitāti.

➤ Sabiedrisko palīgu institūta attīstībai nepieciešama jauna pieeja, pārskatot tā darbības modeli, iesaistes mehānismus un motivācijas instrumentus. 2025. gadā uzsākts darbs pie sabiedrisko palīgu institūta pārveides iespēju izvērtēšanas, lai stiprinātu sabiedrisko palīgu atbalsta funkciju un uzlabotu informācijas apriti ar sabiedriskajiem palīgiem.

➤ Centrs ir būtiski stiprinājis nodarbināto profesionālās kompetences, īpaši digitālo prasmju jomā. Tas veicina iestādes spēju pielāgoties digitālās transformācijas procesiem un nodrošināt kvalitatīvu funkciju izpildi mainīgā darba vidē.

➤ Centra komunikācijas aktivitātes 2025. gadā sasniegušas plašāku auditoriju, vienlaikus pieaugot sabiedrības interesei par valsts valodas jautājumiem. Sociālo tīklu auditorijas pieaugums un aktīvā sabiedrības vēršanās pēc konsultācijām un skaidrojumiem liecina par pieaugošu uzticēšanos centram kā kompetentai institūcijai valsts valodas un terminoloģijas jautājumos un nostiprina tā lomu sabiedrības izglītošanā, konsultēšanā un valsts valodas politikas īstenošanā.

Mērķu sasniegšanu kavējoši faktori – ierobežotie finanšu līdzekļi, kas apgrūrina konkurētspējīga atalgojuma nodrošināšanu kvalificētu speciālistu piesaistīšanai un noturēšanai, mūsdienīgu digitālo risinājumu ieviešanu un informatīvās darbības paplašināšanu, un ar to saistītā iestādes personāla mainība, kas samazina produktivitāti.

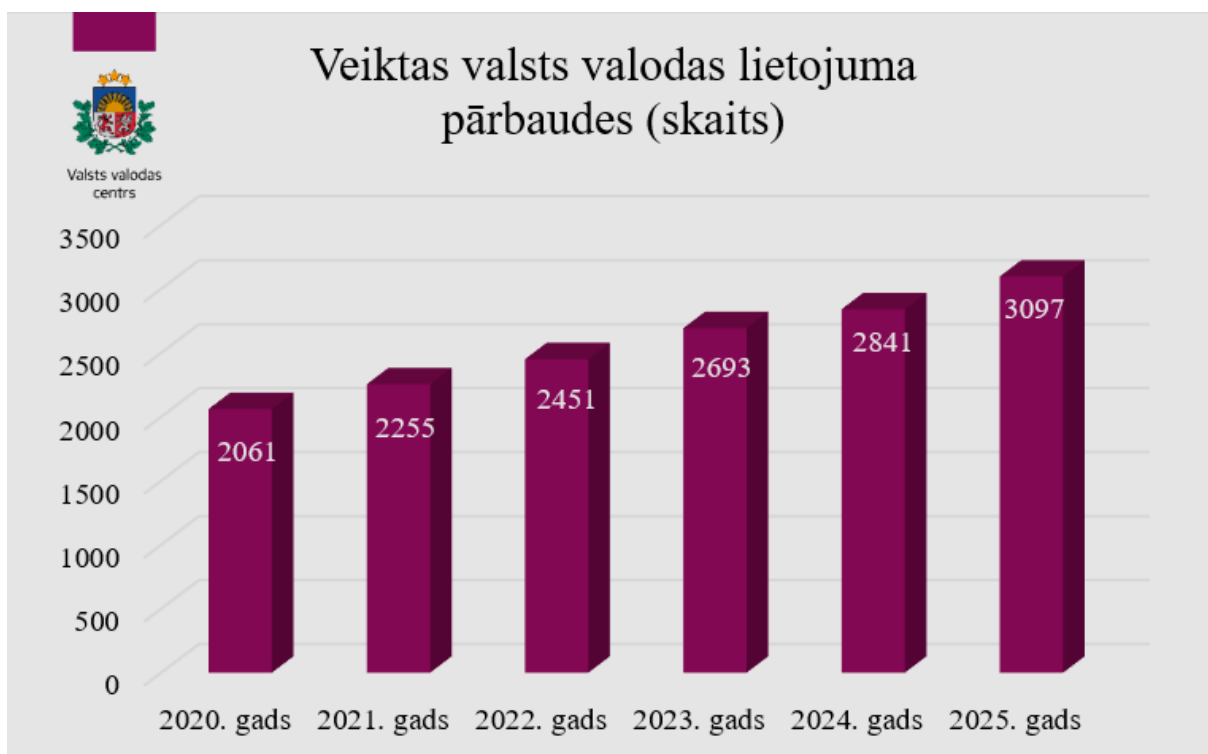

Mērķu sasniegšanu veicinoši faktori – iestādes personāla augstais profesionālās kvalifikācijas līmenis un darba pieredze, kā arī sabiedrības izpratne par valodu kā konstitucionālu vērtību.

2.4. Papildinformācija par normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli valsts valodas lietošanas jomā

➤ Pārskata gadā veiktas 3097 (2024. gadā – 2841) valsts valodas lietošanu regulējošo normatīvo aktu prasību izpildes pārbaudes. Uzsākti 610 (2024. gadā – 892) administratīvo pārkāpumu procesi, no kuriem 475 gadījumos piemērots naudas sods (piemēroto naudas sodu kopsumma 56 920 eiro), savukārt brīdinājums piemērots 135 gadījumos.

➤ Analizējot datus par veiktajām valsts valodas lietojuma pārbaudēm pēdējo sešu gadu laikā, ir novērojams, ka veikto pārbažu skaits arvien pieaug. Tas apliecina ne tikai valsts valodas lietojuma kontroles pieaugošo nozīmi sabiedrībā, bet arī liecina par stabilu tendenci uz ilgstošu augstas slodzes darbu, kas no centra personāla prasa nemainīgi augstu darba efektivitāti, elastību un spēju nodrošināt kvalitāti pastāvīgi paaugstināta pieprasījuma apstākļos.

➤ Izskatīti 1519 (2024. gadā – 1465) fizisko un juridisko personu iesniegumi par iespējamajiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā.

Prognozējams, ka arī turpmāk saglabāsies augsta valsts valodas lietojuma uzraudzības darba intensitāte un ievērojams sabiedrības iesaistes līmenis, par ko liecina pieaugošais iesniegumu un konsultāciju apjoms. Līdztekus kvantitatīvajiem darba rezultātiem arvien lielāka

nozīme būs pieņemto lēmumu kvalitātei, vienotai normatīvo aktu piemērošanas praksei, konsultatīvā un preventīvā darba efektivitātei. Pieaugs prasības attiecībā uz amatpersonu profesionālo kompetenci, lēmumu juridisko pamatotību un konsekvētu normatīvā regulējuma piemērošanu.

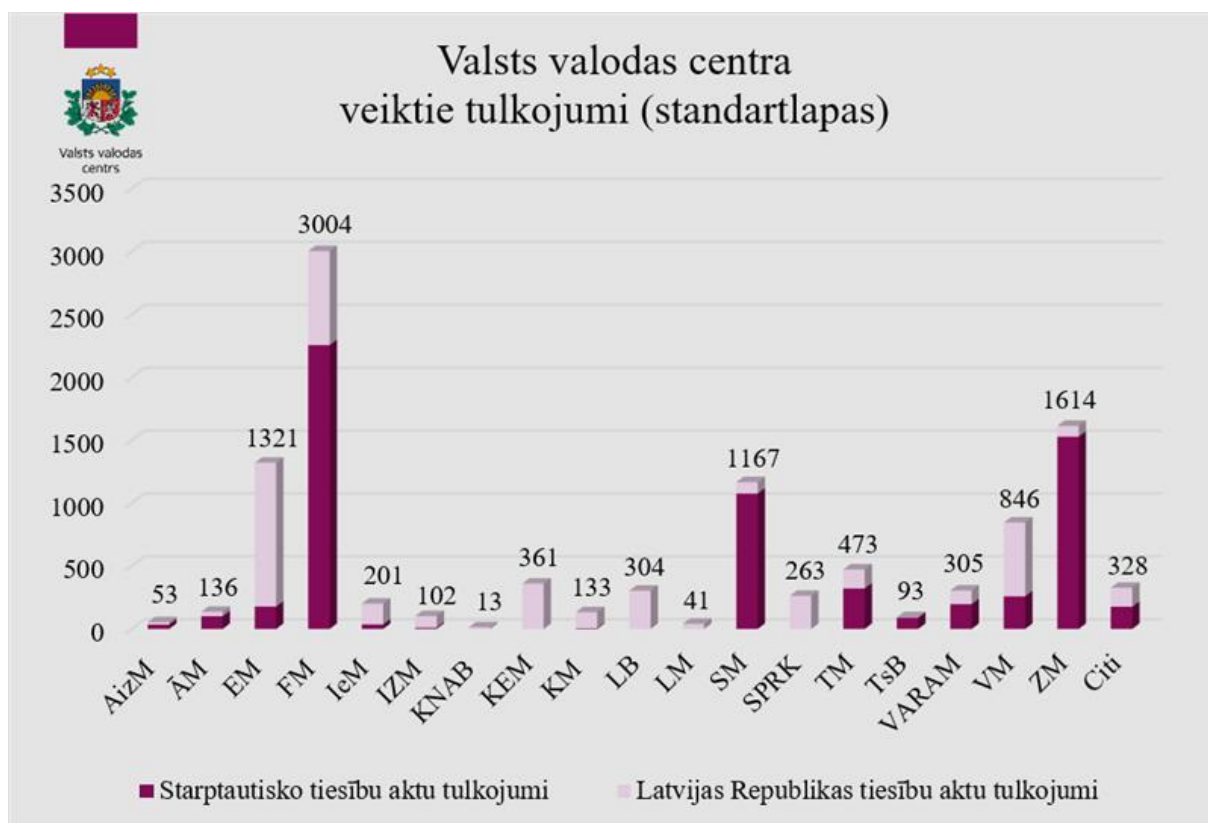
Vienlaikus nacionālo normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu kvalitāte, kā arī Valsts valodas likuma prasību integrēšana tiesību aktu un politikas plānošanas procesos ir būtisks priekšnoteikums valsts valodas aizsardzības un attīstības nodrošināšanai. Tādēļ centrs aktīvi iesaistās sakārtotas un ilgtspējīgas tiesiskās vides veidošanā, līdzdarbojas normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu izstrādē.

2025. gadā centrs piedalījās piecu likumprojektu grozījumu saskaņošanas procesā, kā arī Tiesību aktu portālā izvērtēja 25 tiesību aktu projektus. Kopumā tika sniegti 23 atzinumi, no tiem 14 sākotnējie un 9 atkārtotie atzinumi. Papildus tam centra nodarbinātie piedalījās 23 sanāksmēs un darba grupās, kas saistītas ar tiesību aktu projektu izstrādi, kā arī politikas plānošanas dokumentu īstenošanu un uzraudzību. Šāda līdzdalība veicina vienotu pieeju valsts valodas politikas īstenošanai un sekmē normatīvā regulējuma atbilstību mūsdienu sabiedrības vajadzībām.

2.5. Papildinformācija par tiesību aktu tulkošanu

➤ Pārskata gadā atbilstoši ministriju pieprasījumiem centrs tulkoja starptautiskos līgumus, memorandus, konvencijas, to grozījumus, protokolus un reglamentus, lēmumus, starptautiskos standartus, rezolūcijas, Eiropas Padomes Ministru komitejas un Finanšu darījumu darba grupas ieteikumus, Apvienoto Nāciju Organizācijas vispārējos komentārus. Tika tulkotas vadlīnijas, norādījumi, kodeksi, ziņojumi, zinātniskie atzinumi un rokasgrāmatas, kuras izstrādājusi Eiropas Digitālo pakalpojumu padome, Eiropas Komisija, Eiropas Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde, Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija, Medicīnisku ierīču koordinācijas grupa, Pasaules Veselības Organizācija un Starptautiskā Jūrniecības organizācija. Tulkoti arī Pasaules Antidopinga aģentūras tehniskie dokumenti un saraksti. Pārskata gadā turpināts ilgstošais darbs pie NACE klasifikācijas tulkošanas un rediģēšanas, kā arī Pasaules Veselības organizācijas Starptautiskās statistiskās slimību un veselības problēmu klasifikācijas dokumentu tulkošanas un rediģēšanas.

➤ Pārskata gadā lielākie starptautisko tiesību aktu tulkojumu pasūtītāji bija Finanšu ministrija, Zemkopības ministrija un Satiksmes ministrija. Centrs iztulkoja un nodeva Finanšu ministrijai pieprasīto starptautisko tiesību aktu tulkojumus 2256,7 standartlapu apjomā, Zemkopības ministrijai – 1528,2 standartlapu apjomā un Satiksmes ministrijai – 1075,8 standartlapu apjomā. Attiecībā uz Latvijas Republikas tiesību aktiem 2025. gadā visvairāk tulkoti Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas un Veselības ministrijas pārziņā esošie tiesību akti, proti, Ekonomikas ministrijas pārziņā esošie Latvijas Republikas tiesību akti iztulkoji 1143,2 standartlapu apjomā, Finanšu ministrijas – 747,4 standartlapu apjomā un Veselības ministrijas – 586,8 standartlapu apjomā.

➤ Pēc valsts pārvaldes iestāžu pieprasījuma – atzinumu sniegšana par tulkojumu valodas un terminoloģijas kvalitāti – pārskata periodā izvērtēti 3 kļūdu labojumu priekšlikumi (*corrigendum*) attiecībā uz publicētajiem Eiropas Savienības tiesību aktiem.

➤ Valsts valodas centra pārstāvji vismaz reizi ceturksnī piedalās Vecāko amatpersonu sanāksmēs Ārlietu ministrijā, kuru laikā tiek apstiprināts tiesību aktu tulkošanas plāns attiecīgajam ceturksnim vai pusgadam, kā arī 2025. gadā centra pārstāvis piedalījās vienā Eiropas Savienības Iestāžu tulkošanas centra valdes sanāksmē.

2.6. Papildinformācija par Latviešu valodas ekspertu komisijas un Kalendārvārdu komisijas darbu

- 2025. gadā notikušas 10 LVEK sēdes, tās svarīgākie lēmumi:
- tika izskatīts jautājums par vārda *drons* izrunu – LVEK vienojās, ka tas izrunājams ar īso patskani /o/;
 - apstiprināta vārda *karavīrs* sieviešu dzimtes forma *karavīre*;
 - LVEK lēma par lielo sākumburtu lietojumu dažādu struktūrvienību nosaukumu rakstībā un atbalstīja vienotu principu, ka ar lielo sākumburtu rakstāmi funkcionāli nozīmīgu ēku un struktūrvienību nosaukumi, piemēram, Rīgas Nacionālā zooloģiskā dārza Žirafu māja vai Rīgas Zooloģiskā dārza Tropu māja, LU Dabas māja, LU Rakstu māja, LU Zinātņu māja;
 - tika lemts par dažādu amatu nosaukumu dzimtes formu lietošanu atbilstoši personas dzimumam tādos amatos kā direktora vietnieks, tiesneša palīgs utt. LVEK vairākums atbalstīja

patmatprincipu, ka latviešu valodā oficiālie amatu nosaukumi ir nemainīgi un tiek veidoti no vīriešu dzimtes lietvārda, kas apzīmē jomu vai pamata amatu. Vispārīgi amata nosaukums tiek lietots vīriešu dzimtē, savukārt kopā ar konkrētu personvārdu tas tiek locīts atbilstošajā dzimtē (piemēram, *prokurors Jānis Bērziņš, prokurore Ilze Liepiņa*). Saliktie amatu nosaukumi latviešu valodā tiek veidoti no vīriešu dzimtes lietvārda, kas apzīmē jomu, profesiju, pamata amatu, pievienojot tam vārdu, kas raksturo funkciju un sniedz norādi uz tiesību apjomu, piemēram, *pienākumu izpildītājs, vietnieks, palīgs, asistents; prokurors (amats) + palīgs (funkcija) = prokurora palīgs*. Šādā konstrukcijā ir norāde uz piederību (arī pakļautību) un saikni ar konkrēto amatu, nevis konkrētu personu, t. i., *pienākumu izpildītājs, palīgs, vietnieks* utt. ir amatam (direktoram utt.), nevis personai (Ilzei vai Jānim);

- skatīts jautājums par pieturzīmju lietojumu saliktu apzīmētāju un terminu rakstībā. LVEK atbalstīja šādu formu lietojumu un rakstību: romāņu-ģermāņu tiesības; pirkuma līgums; pieņemšanas un nodošanas akts; nodošanas un pieņemšanas akts; ārsts eksperts; departamenta vadītājs, direktora vietnieks; literārais redaktors, tulkotājs; darbinieks(-ce) u. tml.;

- vairākās sēdēs tika skatīts jautājums par Eiropas valodu dienas rakstību (“valodu” ar lielo vai mazo sākumburtu), rezultātā komisijas vairākums atbalstīja šīs atzīmējamās dienas nosaukuma rakstību atbilstoši līdzšinējam principam, kas paredz, ka atzīmējamo un piemiņas dienu rakstībā lielais sākumburts lietojams tikai pirmajā vārdā, līdz ar to tika atbalstīts pieraksts “Eiropas valodu diena”. Tāpat pierakstāmi arī citu Eiropas atzīmējamo dienu nosaukumi;

- tika apskatīts jautājums par termina *non-governmental organisation* atbilstmi latviešu valodā – komisija lēma, ka latviešu valodā joprojām jālieto atbilstme *nevalstiskā organizācija* un jāizvairās no formas *nevaldības organizācija* lietojuma;

- komisijas 9. sēdē, kas norisinājās 12. novembrī, LU Humanitāro zinātņu fakultātes docente Inta Urbanoviča uzstājās ar prezentāciju “Paronīmi un to diferencēšana”;

- sadarbībā ar centra Lībiešu valodas ekspertu komisiju pārskatīta igauņu vietvārda *Mõisaküla* atveide, kas tradicionāli latviešu valodā atveidota kā Meizakila. Saskaņā ar Latviešu valodas aģentūras skaidrojumu šī forma mūsdienās uzskatāma par novecojušu un mazāk ieteicamu variantu. 2015. gadā izdotajā *Igauņu-latviešu vārdnīcā* kā atveides piemērs dota forma *Meisakila*. LVEK rosināja pārskatīt igauņu personvārdu atveides noteikumus, kas joprojām paredz, ka igauņu burtu *s* starp patskaņiem latviešu valodā transkribē ar līdzskani *z*, kā arī veikt grozījumus Ministru kabineta 2004. gada 2. marta noteikumos Nr. 114 “Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju”.

➤ LVEK Vietvārdu apakškomisijā 2025. gadā gatavoti atzinumu projekti pašvaldību domēm vai to būvvaldēm par ielu nosaukumu piešķiršanu un maiņu pilsētās un novados, par nekustamo īpašumu nosaukumiem novados un par citu adresācijas objektu nosaukumiem. Personām un institūcijām sniegti 837 atzinumi par 2881 oficiālo vietvārdu priekšlikumu un adrešu noteikšanu. Visvairāk atzinumu sniegts Dienvidkurzemes novada pašvaldībai un Būvvaldei (195), Siguldas novada pašvaldībai (111) un Jelgavas novada pašvaldībai (83).

➤ LVEK Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijā saskaņots valstu un iedzīvotāju nosaukumu saraksts, kas publiskots centra tīmekļvietnē un atvērto datu portālā, skat.: <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/valstu-un-iedzivotaju-nosaukumi-latgaliski>. Apakškomisijā

saskaņots un publiskots “Līvānu novada vietvārdu saraksts latgaliski”, kas skatāms atvērto datu portālā: <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/livanu-novada-vietvardu-saraksts-latgaliski>. 2025. gadā turpināts darbs pie vietvārdu kopas papildināšanas.

➤ 2025. gada 30. aprīlī notika centra Kalendārvārdu ekspertu komisijas sēde. No 2022. gada aprīļa līdz 2025. gada aprīlim saņemts 181 priekšlikums latviešu tradicionālo kalendārvārdu saraksta papildināšanai un 78 priekšlikumi paplašinātā vārdadienu saraksta papildināšanai. Kalendārvārdu ekspertu komisija izvērtēja visus saņemtos iesniegumus par jaunu personvārdu iekļaušanu kalendārā, latviešu tradicionālais kalendārvārdu saraksts papildināts ar sešiem sieviešu un trīs vīriešu vārdiem. Kalendārvārdu ekspertu komisija nolēma arī papildināt paplašināto vārdadienu sarakstu ar 56 jauniem dažādas cilmes personvārdiem, kā arī papildus nolēma paplašinātajā vārdadienu sarakstā precizēt atsevišķu personvārdu rakstību mūsdienu latviešu literārajā valodā un latgaliešu rakstu valodā.¹¹

2.7. Valsts valodas centra pakalpojumi

Valsts valodas centrs nodrošina vairākus pakalpojumus iedzīvotājiem, pašvaldībām un valsts pārvaldes iestādēm, veicinot valsts valodas lietojuma, terminoloģijas un tiesību aktu pieejamības nodrošināšanu.

➤ Viens no nozīmīgākajiem centra starpiestāžu pakalpojumiem ir tiesību aktu un citu dokumentu tulkojumu nodrošināšana valsts pārvaldes iestādēm saskaņā ar [Ministru kabineta 2021. gada 22. jūnija instrukciju Nr. 4 “Tulkojumu pieprasīšanas un nodrošināšanas kārtība”](#). Informācija par pārskata gadā veiktajiem tulkojumiem apkopota nodaļā “2.2.2. Terminoloģija un tiesību aktu tulkošana”. Lai nodrošinātu dokumentu tulkojumu pieejamību sabiedrībai, jaunākie tulkojumi katru mēnesi tiek publiskoti centra tulkojumu katalogā, kas pieejams centra tīmekļvietnē. Vienlaikus Latvijas Republikas tiesību aktu tulkojumi ar “Latvijas Vēstneša” starpniecību tiek publiskoti arī tiesību aktu portālā [Likumi.lv](#).

➤ Atbilstoši [Ministru kabineta noteikumiem Nr. 50 “Vietvārdu informācijas noteikumi”](#) pēc privātpersonu vai institūciju pieprasījuma centrs sniedz pakalpojumu [“Atzinuma sniegšana par vietvārdu atbilstību noteikumu prasībām”](#). Pakalpojumu iespējams pieprasīt portālā [Latvija.gov.lv](#) vai iesniedzot iesniegumu elektroniski. 2025. gadā institūcijām sniegti 837 atzinumi par 2881 oficiālo vietvārdu priekšlikumiem (2024. gadā – 1880 vietvārdu priekšlikumiem), kas ir uz pusi vairāk kā pērn, norādot uz veiksmīgu centra un pašvaldību sadarbību vietvārdu jautājumu risināšanā. Privātpersonas un pašvaldību pārstāvji ir aicināti konsultēties ar centra nodarbinātajiem par neskaidrībām saistībā ar vietvārdu atbilstības noteikumu prasībām (kontaktinformācija [šeit](#)).

➤ Lai centra izstrādātā un saskaņotā terminoloģija būtu publiski pieejama bez maksas, centra Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamentā izstrādātā un ar nozaru ekspertiem saskaņotā terminoloģija tiek atjaunināta Latvijas Nacionālo terminoloģijas portālā

¹¹ <https://www.vvc.gov.lv/lv/jaunums/par-jauniem-vardiem-kalendara-0>

www.termini.gov.lv. 2025. gadā portāla papildināšanai tika sagatavoti 2005 terminu šķirklī. Portāls kalpo kā būtisks resurss valsts pārvaldei, izglītības iestādēm, tulkotājiem, medijiem un citiem terminoloģijas lietotājiem.

➤ Atbilstoši [Ministru kabineta 2000. gada 22. augusta noteikumiem Nr. 288 “Noteikumi par tulkojumu nodrošināšanu pasākumos”](#) centrs izvērtē pasākumu organizatoru iesniegumus un var pieņemt lēmumu par atbrīvošanu no pasākuma tulkošanas valsts valodā. 2025. gadā centrs sagatavoja 22 šādus lēmumus, nodrošinot normatīvā regulējuma piemērošanu un vienlaikus ievērojot starptautisku pasākumu organizēšanas vajadzības.

2.8. Pārskats par centra vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Lai nodrošinātu atbildīgu un efektīvu iestādes darbību, centrs uztur iekšējās kontroles sistēmu, kuras ietvaros tiek apzināti, novērtēti un pārvaldīti darbības riski. Iekšējās kontroles sistēma ir izveidota atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem¹² par iekšējās kontroles un riska vadības pamatprincipiem publiskajā sektorā.

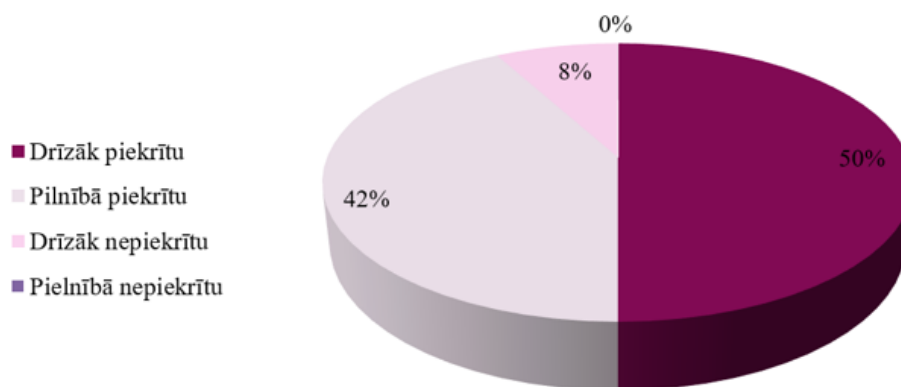
➤ Lai novērtētu sadarbību tulkošanas un tulkojumu saskaņošanas procesā, informācijas apmaiņu, tulkojumu un terminoloģijas kvalitāti, iekļaušanos termiņos u. c. ministrijām nozīmīgus aspektus, tika veikta Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamenta klientu aptauja. Aptaujas anketas aizpildīja Ārlietu ministrijas, Ekonomikas ministrijas, Finanšu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Kultūras ministrijas, Labklājības ministrijas, Satiksmes ministrijas un Tieslietu ministrijas pārstāvji, kā arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas un Valsts kancelejas pārstāvji. Sadarbību minētās iestādes kopumā vērtē kā labu un ļoti labu. Tulkojumi un terminoloģija kopumā ir labā kvalitātē, tulkojumi lielākoties veikti noteiktajos termiņos. Vairākas iestādes īpaši izceļ sadarbību un elastību darbā ar steidzamiem tulkojumiem, kā arī uzsver nepieciešamību arī turpmāk saglabāt iespēju pieteikt steidzamus tulkojumus. Tulkojumu saskaņošanas process, lai gan reizēm iekavējas, norit konstruktīvi. Centra darbinieki tiek vērtēti kā atsaucīgi, elastīgi un orientēti uz iespējami labākā rezultāta sasniegšanu. Tai pašā laikā tiek norādīts arī uz nepieciešamību palielināt centra tulkotāju un redaktoru kapacitāti, lai tulkojumus un to saskaņošanu varētu veikt operatīvāk un lielākos apjomos.

➤ Lai noskaidrotu brīvprātīgo sabiedrisko palīgu apmierinātību ar veicamo darbu, sadarbību ar centru un iespējamiem ieteikumiem sabiedrisko palīgu institūta darbības pilnveidošanai, 2025. gadā centrs izstrādāja “Sabiedrisko palīgu aptauju”. Aptauja tika veikta tiešsaistes platformā “VisiDati.lv”, lai nodrošinātu anonimitāti un veicinātu brīvāku viedokļu izteikšanu un komentāru sniegšanu. Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa respondentu ir apmierināti ar sabiedriskā palīga darbu. 2025. gada nogalē tika rīkotas sabiedrisko palīgu mācības, kurās tika iekļauti juridiskie jautājumi valsts valodas jomā un latviešu valodas jautājumi, īpaši diskutējot par sabiedriskajā ēdināšanā lietoto ēdienu un dzērienu nosaukumiem.

¹² Ministru kabineta 2012. gada 8. maija noteikumi Nr. 326 “Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”.

Ņemot vērā Sabiedrisko palīgu institūta samazināšanos (2025. gada nogalē brīvprātīgi darbojās 21 palīgs), tiek pārvērtēti institūta sasniedzamie mērķi un darbības veids nākotnē.

Valsts valodas centra sabiedrisko palīgu apmierinātība ar brīvprātīgā darba veikšanu

➤ Lai noskaidrotu Latvijas Nacionālā terminoloģijas portāla www.termini.gov.lv lietotāju ieradumus, vērtētu pakalpojuma sniegšanas kvalitāti un analizētu ierosinājumus portāla uzlabošanai, centrs aicināja lietotājus aizpildīt aptauju. Rezultātā tika iegūti dati par to, kā efektīvizēt portāla lietotāju pieredzi. Kopumā ieteikumi vērsti uz satura paplašināšanu, kvalitātes uzlabošanu un lietotāju ērtību nodrošināšanu terminoloģijas resursā, piemēram, pievienojot vairāk definīciju un terminoloģijas konteksta paskaidrojumu, kas būtiski atvieglotu terminu lietojumu un sapratni. Vēl ieteikts paplašināt terminu kolekcijas, pārskatīt un atjaunot terminus, it īpaši izslēdzot vecos un novecojušos terminus no vārdnīcām, kā arī tika norādīts, ka būtu vērtīgi nodrošināt aktīvās saites no terminu šķirklīem uz protokoliem, lēmumiem un papildinformāciju par terminu izstrādes gaitu, lai lietotāji varētu rast argumentāciju par terminu izvēli, kā arī vēlams papildināt terminus ar attēliem un citu vizuālu materiālu, lai uzlabotu terminu skaidrojumu un sapratni. Uzlabošanas darbi tiks izvērtēti sadarbībā ar portāla uzturētājiem – Kultūras informācijas sistēmu centru.

➤ Regulāri tiek atjaunota datorizētās tulkošanas programmatūra “SDL Trados” un serveris “SDL Groupshare”, tādējādi nodrošinot centra iekšējo tulkošanas un terminoloģijas resursu stabilitāti un pieejamību pakalpojumu sniedzējiem un centra darbiniekiem.

2.9. Sabiedrisko palīgu darba izpilde

2025. gadā brīvprātīgie sabiedriskie palīgi kopumā sniedza 349 konsultācijas, kuru kopējais ilgums bija 103 stundas un 15 minūtes. No tām 169 konsultācijas jeb 48 % tika sniegtas pa tālruni, 104 konsultācijas jeb 30 % – klātienē, bet 76 konsultācijas jeb 22 % – elektroniski.

Konstatējot neatbilstības Valsts valodas likuma prasībām, aptuveni 85 % gadījumu sabiedriskie palīgi konsultācijas sniedza pēc savas iniciatīvas, savukārt 15 % gadījumu pēc

konsultācijām vērsās iedzīvotāji. Lielākā daļa konsultāciju (336 jeb 96 %) bija saistītas ar Valsts valodas likuma 23. panta pirmajā daļā noteikto prasību ievērošanu, galvenokārt par gramatisko kļūdu novēršanu. Tāpat tika sniegtas konsultācijas par uzrakstiem publiskajā telpā, preču marķējumu un iedzīvotāju rīcību gadījumos, kad konstatēti iespējami Valsts valodas likuma pārkāpumi.

Sabiedriskie palīgi sekmēja latviešu valodas normu ievērošanu dažādās sabiedriskās dzīves jomās, pievēršot uzmanību valodas lietojumam sabiedriskajā transportā, tīmekļvietnēs, televīzijas un radio saturā, kā arī izglītības un ārstniecības iestādēs un citās publiski pieejamās vietās, tostarp Rīgas Centrāltirgū.

Pārskata gadā tika apkopots pētījums par vieglās valodas izmantošanu internetā, "Latvijas Avīzē" tika publicēts raksts "Svarīga ir gan valoda, gan bibliotēkas" par valsts valodas saglabāšanu un raksts "Piezīmes par valodām" par valsts valodas un svešvalodu lietojumu Latvijā. Sabiedriskie palīgi līdzdarbojās centra organizētajās akcijās, izvirzot kandidātus akcijām "Latviešu valodai draudzīga vide" un "Latvijas mediju valodas balva".

Ogres novada laikrakstā "Ogres vēstis" septembrī tika publicēta intervija ar sabiedrisko palīdzi Sintiju Gruzi, tā popularizējot centra sabiedrisko palīgu darbu. Sabiedrisko palīgu institūts tika popularizēts arī Ogres novada sporta centra vecāku padomes sanāksmē, bet Dienvidkurzemes novada darbiniekiem brīvprātīgi tika novadīts neliels seminārs par tipiskākajām gramatiskām kļūdām dokumentācijas aprītē.

Sabiedrisko palīgu darbības rezultāti liecina, ka sabiedriskie palīgi būtisku uzmanību pievērš preventīvajam darbam un sabiedrības informēšanai. Augstais pēc pašu iniciatīvas sniegto konsultāciju īpatsvars apliecina sabiedrisko palīgu aktīvu iesaisti valsts valodas normu ievērošanas veicināšanā un pārkāpumu novēršanā. Savukārt gandarījumu pašiem sabiedriskajiem palīgiem sniedz pēc konsultācijām novērstie pārkāpumi.

Sabiedrisko palīgu sadalījums pa reģioniem:

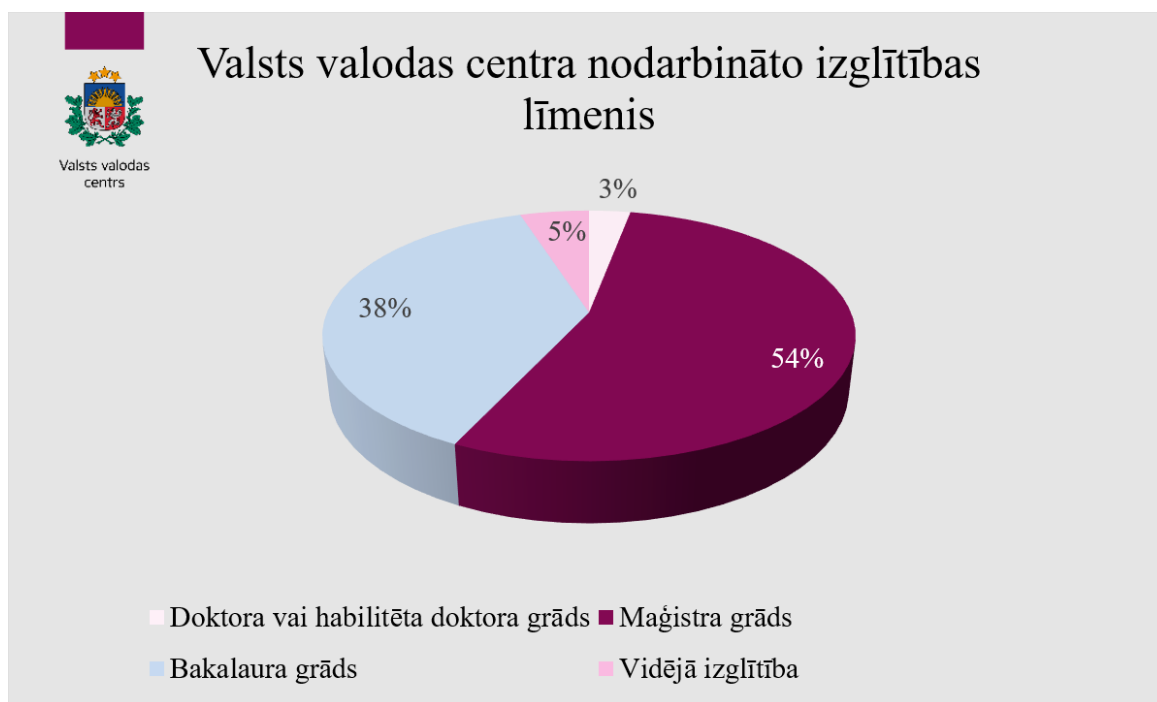
3. PERSONĀLS

➤ Viens no galvenajiem personālvadības mērķiem ir ilgtermiņā piesaistīt kompetentus speciālistus, nodrošinot centram uzticēto funkciju izpildi. 2025. gadā centrā personāla mainība samazinājās, salīdzinot ar 2024. gadu (personāla mainība 2024. gadā bija 17,8 %, 2025. gadā – 9 %).

➤ Centrā ir 43 amata vietas, no kurām 16 ir darbinieku un 27 – ierēdņu amata vietas.

➤ 2025. gada 31. decembrī no centrā nodarbinātajiem 85 % bija sievietes un 15 % vīrieši. Nodarbināto vidējais vecums bija 43 gadi.

➤ 3 % no visiem centrā nodarbinātajiem ir ieguvuši doktora vai habilitēta doktora grādu, 54 % – maģistra grādu, 38 % – bakalaura grādu, 5 % – vidējo izglītību.

➤ Centrā regulāri tiek organizēti personāla kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi. Ierēdņi un darbinieki atbilstoši saviem amata pienākumiem pilnveido dažādas kompetences, apmeklējot mācību kursus, lekcijas, konferences, praktikumus, seminārus un vebinārus (lielākā daļa mācību notiek tiešsaistē), kas aptver aktuālas un nozīmīgas tēmas, piemēram, digitālo prasmju attīstība, kiberdrošība, vadība un līderība, lietvedība un arhīva pārvaldība, ētiska darba vidē, personālvadība, personas datu aizsardzība, trauksmes celšana, efektīva komunikācija un saziņa ar sabiedrību, korupcijas, vadības un darba vides risku identificēšana un mazināšana, grāmatvedība, publiskās pārvaldes darbības principi, tiesiskais regulējums, sadarbības veicināšana komandā, nodarbināto labbūtība, kā arī franču un latviešu valodas zināšanu pilnveidošana.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Komunikācija ar medijiem

2025. gadā centrs turpināja aktīvu sadarbību ar plašsaziņas līdzekļiem, skaidrojot valsts valodas lietojuma, terminoloģijas un normatīvā regulējuma jautājumus. Pārskata gadā centra pārstāvji sniedza 94 intervijas un komentārus medijiem. Visaktīvāk komunikācijā ar plašsaziņas līdzekļiem iesaistījās Valodas kontroles departaments, kas sniedza 60 intervijas, Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments – 22 intervijas, savukārt centra direktore sniedza 12 intervijas par sabiedrībā aktuāliem valodas politikas un valsts valodas lietojuma jautājumiem.

Centra pārstāvji regulāri sadarbojās ar Latvijas sabiedriskajiem medijiem, nacionālo informācijas aģentūru LETA, laikrakstu “Latvijas Avīze”, televīzijas kanāliem TV3 un TV24, kā arī interneta ziņu portāliem DELFI, TVNET un citiem medijiem.

2025. gadā centra darbība plaši atspoguļota mediju saturā, īpaši saistībā ar valsts valodas lietojuma uzraudzību, normatīvā regulējuma piemērošanu un sabiedrībā aktuāliem valodas jautājumiem. Mediju interese saglabājās augsta visa gada garumā, apliecinot valsts valodas jautājumu aktualitāti sabiedrībā. Vienlaikus pieaug centra loma kā skaidrojošai un konsultējošai institūcijai, papildinot tradicionāli sabiedrībā uztverto uzraudzības funkciju.

Pārskata gadā dominējošās tēmas mediju komunikācijā bija:

- valsts valodas prasmes un pārbaudes izglītības jomā (pedagogu valsts valodas prasmes pārbaudes, pāreja uz mācībām latviešu valodā);
- valsts valodas lietojums darba vidē (svešvalodu prasības darba sludinājumos, saziņa ar klientiem, valodas lietojums darba kolektīvos);
- valsts valodas lietojums publiskajā telpā (veikalos, pakalpojumu sniegšanā un reklāmās, informācija svešvalodās, uzraksti un norādes);
- valsts valodas pārkāpumu novēršana un uzraudzība (centra veiktās pārbaudes, administratīvie procesi);
- terminoloģija;
- kalendārvārdi;
- valodas lietojums politiskajā un sabiedriskajā komunikācijā (priekšvēlēšanu aģitācija, deputātu valodas lietojums).

4.2. Komunikācija tīmekļvietnē

Centra tīmekļvietne 2025. gadā bija viens no nozīmīgākajiem informācijas sniegšanas kanāliem. Pārskata gadā publicētas 32 aktualitātes, nodrošinot sabiedrībai informāciju par normatīvā regulējuma piemērošanu, centra iniciatīvām, valodas attīstības jautājumiem un citiem aktuāliem notikumiem.

Saskaņā ar “Google Analytics” datiem centra tīmekļvietne gada laikā apmeklēta 67 587 reizes, tostarp 40 415 apmeklējumi reģistrēti kā pirmreizēji. Vislielākā interese bija par Kalendārvārdu ekspertu komisijas darbu, vispārlietojamo sāsinājumu sarakstu, latviešu

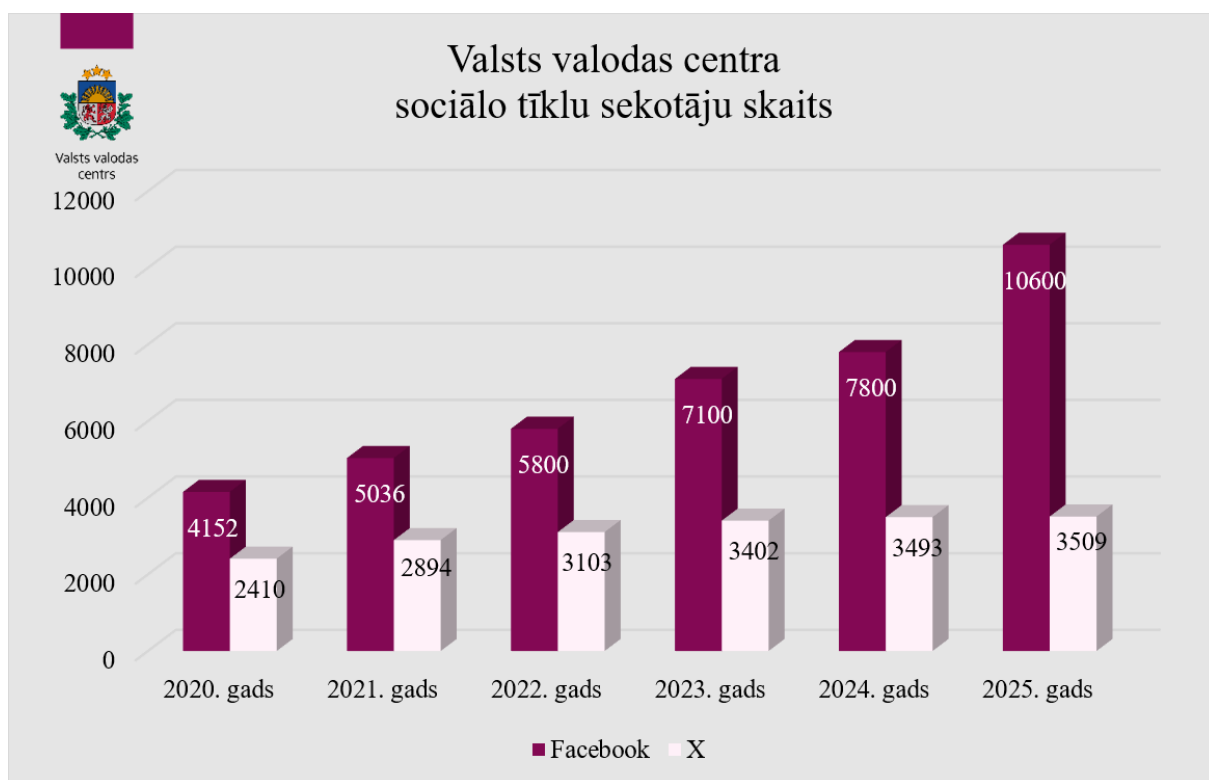
literārās valodas konsultāciju apkopojumu, valodas kontroles jautājumiem, tulkojumu katalogu, kā arī aktualitāšu un iesniegumu iesniegšanas sadaļām.

4.3. Komunikācija sociālajos tīklos

Turpināja pieaugt sociālo tīklu nozīme centra komunikācijā ar sabiedrību. Arvien biežāk iedzīvotāji izmanto platformas “Facebook” vai “X”, lai ziņotu par iespējamiem Valsts valodas likuma pārkāpumiem, saņemtu konsultācijas vai uzdotu jautājumus par terminoloģiju un tulkošanu.

2025. gadā sociālajos tīklos saņemtas un izskatītas 147 ziņas par iespējamiem pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā, kā arī sniegtas 13 konsultācijas terminoloģijas jautājumos.

Pārskata gada beigās centra sociālo tīklu kontiem bija 14 109 sekotāji, tostarp 10 600 sekotāji platformā “Facebook” un 3509 sekotāji platformā “X”. Gada laikā sekotāju skaits pieaudzis par 2909, kas liecina par pieaugošu sabiedrības interesi par centra darbību, valsts valodas lietojuma jautājumiem un publicēto skaidrojošo saturu.

4.4. Sabiedrības izglītošana un iesaiste

Centrs turpināja veicināt sabiedrības izpratni par valsts valodu un terminoloģiju, uzmanību pievēršot arī skolēnu un studentu auditorijai.

Ēnu dienā Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departaments uzņēma divus skolniekus, kuri iepazinās ar terminologa un literārā redaktora, tulkotāja profesiju, kā arī Terminoloģijas un tiesību aktu tulkošanas departamentā tika nodarbināti divi praktikanti.

30. janvārī un 26. martā centrā viesojās Rīgas Valsts tehnikuma Komercedarbības nodaļas audzēkņi, proti, topošie klientu apkalpošanas speciālisti, kas tika iepazīstināti gan ar Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu prasībām valsts valodas lietošanas jomā un nepieciešamību tās ievērot, gan ar to, cik svarīgi ir lietot kvalitatīvu un pareizu latviešu valodu.

Jūlijā centrs uzsāka sadarbību ar Latvijas Nedzirdīgo savienību, lai risinātu dažādus aktuālus jautājumus: tika izskatīts jautājums par surdotulka profesijas nosaukuma maiņu uz “zīmju valodas tulkis”, kā arī tika pārrunāta turpmākā rīcība, lai šīs izmaiņas ieviestu arī profesiju klasifikatorā, un ilgtermiņa sadarbība citos jautājumos.

Centrs ar piedalījās Uzbekistānas Tieslietu ministrijas un Latvijas Republikas Tieslietu ministrijas “Twinning” projekta vizītē Latvijas Republikas Tieslietu ministrijā, kura laikā Latvijā viesojās Uzbekistānas delegācija. Uzbekistānas delegācija tika iepazīstināta ar tiesību aktu tulkošanas procesu un tulkojumu publiskošanu, kā arī ar tehnoloģijām, kuras centrs izmanto ikdienā.

Centra direktore Inese Muhka un direktores vietnieks Arturs Krastiņš novembrī tikās ar Japānas vēstniecības Latvijā pirmo sekretāru, politisko atašeju Tošiaki Kadokuru, lai iepazīstinātu ar padomju okupācijas lingvistisko seku izzināšanu un novēršanu, kā arī lai pārrunātu principus Latvijas vietvārdu un citu latviešu valodas īpašvārdu atveidei japāņu valodā, ņemot vērā to, ka vēsturiski latviešu valodas īpašvārdi japāņu valodā ienākuši caur krievu valodu.

Lai veicinātu skolēnu interesi par terminoloģiju, attīstītu radošo domāšanu un iepazīstinātu ar Latvijas Nacionālo terminoloģijas portālu termini.gov.lv, centrs jau trešo gadu organizēja akciju “Uzzīmē terminu”. Akcijā tika iesaistīti 237 skolēnu radoši, izdomas bagāti un patriotiski zīmējumi, no kuriem tika izlozēti pieci uzvarētāji.

2025. gadā centrs organizēja divas akcijas, kā rezultātā sabiedrība tika informēta gan par latviešu valodai draudzīgiem uzņēmumiem, gan arī par medijiem un raidījumu vadītājiem, kuri var lepoties ar izcilu latviešu valodas kvalitāti.

2023. gadā sadarbībā ar Nacionālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomi līdzšinējā akcija “Latviešu valodas kvalitāte periodiskajā presē” pārtapa par akciju “**Latvijas mediju valodas balva**”. Akcija jau tradicionāli tiek izsludināta 15. oktobrī, Valsts valodas dienā. Jaunā akcija var lepoties ar plašāku mērogu: tās ietvaros izvērtē valodas kvalitāti ne tikai periodiskās preses izdevumos un interneta ziņu portālos, bet arī radio, TV un audiovizuālo pakalpojumu pēc pieprasījuma raidījumu vadītāju lietotās valodas kvalitāti, un apbalvo labākos no tiem.

2025. gadā pieteikto dalībnieku skaits teju trīskāršojies. 2024. gadā tika iesniegti 76 pieteikumi, 2025. gadā – 205 pieteikumi no skatītājiem, klausītājiem un lasītājiem, kā arī pašu mediju pārstāvjiem. Akcijā tika noteikti 12 laureāti sešās kategorijās, deviņi veicināšanas balvu ieguvēji, viens simpātiju balvas ieguvējs, viens laureāts saņēma mūža ieguldījuma balvu. Akcijas noslēguma pasākums norisinājās 2025. gada 28. martā.

KATEGORIJA	I PAKĀPE	II PAKĀPE	III PAKĀPE	VEICINĀŠANAS BALVA
Ziņu moderatori	Inese Vaikule	Jānis Geste	Toms Bricis	Oskars Brasliņš
Analītisko, pētniecisko, diskusiju, interviju raidījumu vadītāji		Sandra Kropa	Ina Strazdiņa	Mariona Baltkalne
Kultūras, izklaides, sporta raidījumu vadītāji		Ilze Auguste	Gita Lancere	Toms Grēviņš
Nacionālie un reģionālie laikraksti				Laikraksts “Kurzemnieks”
Žurnāli		“Telos.lv”	“GEO”	“Būvinženieris”, “Mans Dārzs”
Interneta ziņu portāli				“Tvnet.lv”
Bērnu un jauniešu žurnālistika	“Lielais Detektīvs”		“Avenīte”	Liene Sebre
Latgales reģionālā žurnālistika		Ausma Sprukte-Kozule		“Lakuga.lv”
Mūža ieguldījuma balva	Dzintra Matuzāle			

Akcijas “**Latviešu valodai draudzīga vide**” mērķis ir apzināt, izvērtēt un apbalvot uzņēmumus, kuri visprecīzāk ievēro Valsts valodas likuma un citu normatīvo aktu prasības valsts valodas lietošanas jomā. 2025. gadā akcijai “Latviešu valodai draudzīga vide” tika pieteikti 43 dalībnieki. Akcijai varēja pieteikt visdažādāko nozaru vietējos uzņēmumus (tirdzniecības vietas, restorānus, kafejnīcas, ražotājus, amatniekus u. c.), kas pēc tam tika izvērtēti un apbalvoti trīs nominācijās – “preču ražotāji”, “pakalpojumu sniedzēji” un “tirdzniecības vietas”. Akcijā centrs apbalvo ne tikai pakalpojumu sniedzējus un tirdzniecības vietas, bet arī preču ražotājus, kas spēlē nozīmīgu lomu latviešu valodai draudzīgas vides veidošanā. Akcijas ietvaros centra mērķis ir īpaši izcelt tos uzņēmumus, kuri savām precēm pastāvīgi nodrošina nevainojamu marķējumu latviešu valodā un veiksmīgi atrod līdzsvaru starp eksporta kāpināšanu un vietējo klientu vajadzību cienīšanu. Par akcijas laureātiem tika atzīti un godināti 10 uzņēmumi pie kuriem devās centra inspektori, lai klātienē pasniegtu atzinības rakstus.

Akcijas “Latviešu valodai draudzīga vide 2025” laureāti:

Preču ražotāji

- Maiznīca “Lielezers” Limbažos (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “N.BOMJA MAIZNĪCA “LIELEZERS””);
- PKS “Straupe” Cēsu novadā (Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība “Straupe”);
- “IEDEDZ SVECI” Liepājā (saimnieciskās darbības veicēja Līga Agruma);
- “Bioefekts” Salaspilī (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “BIOEFEKTS”);
- “APIMI” Cēsu novadā (SIA ApiMI).

Tirdzniecības vietas

- Veikals “VISI VAR” Valkā (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Visi Var”);
- Garšvielu veikals “Avokado” Saldū (SIA “Pipariņš AV”).

Pakalpojumu sniedzēji

- Kafejnīca “Panna” Liepājā (Sabiedrība ar ierobežotu atbildību “Viedaga”);
- Kafejnīca “Terase Egle” Aglonā (SIA “Somerseta”);
- Pludmales kafejnīca “Pampūkas” Preiļos (IK “VIMO”).

4.5. Dalība konferencēs, publikācijas un zinātniskā darbība

Baltiņš M., Krastiņš A., Kraukle I. *Terminoloģija kā vitālas un praktiskas valodas politikas stūrakmens* (publikācija angļu valodā). Resi, R., Steurs, F. (2025). Handbook of Terminology Volume 4. Terminology planning in Europe. *Terminology as cornerstone of language vitality and practical language policy, The Latvian case*. John Benjamins Publishing Company. 239–255;

Butāne, Anita. Hibrīdsalikteņi un daļējie kalki. *Valoda: nozīme un forma 16. Gramatika un valodas elektroniskie resursi*. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2025, 26.–32. lpp., doi: <https://doi.org/10.22364/vnf.16.03> (publikācija izstrādāta LZP fundamentālo un lietišķo pētījumu projektā “Latviešu valodas morfeņu un vārddarināšanas modeļu datubāze (LVMVMD)” (Nr. lzp-2022/1-0013).

Dalība konferencē “Preču un pakalpojumu piekļūstamība: likums, prakse un risinājumi” Rīgā 2025. gada 22. maijā (Inese Muhka)

Seminārs “Valodas politika valstī, sabiedrībā un indivīda dzīvē: vērtības, pienākumi, tiesības”, Rīgā 2025. gada 2. jūlijā, organizators: Izglītības un zinātnes ministrija. Inese Muhka piedalījās kā centra pārstāve paneldiskusijā.

4. starptautiskā vieglās valodas pētniecības un prakses konference “KLAAR 2025”, Rīgā 2025. gada 27.–29. augusts, organizators: Latviešu valodas institūts. Inese Muhka uzstājās

ar priekšlasījumu “Valsts valodas centra loma piekļūstamas komunikācijas nodrošināšanā” (“The role of the Latvian State Language Centre in ensuring accessible communication”).

Konference “Latviešu valoda Eiropas Savienībā – informācijas pieejamība un skaidrība neskaidros apstākļos”, Rīgā 2025. gada 14. novembrī, organizators: Ārlietu ministrija, Valsts valodas centrs, Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā. Inese Muhka uzstājās ar priekšlasījumu “Valoda kā tiesiskās drošības balsts ģeopolitiski nenoteiktos apstākļos”, terminoloģes Ieva Kraukle un Anita Butāne uzstājās ar priekšlasījumu “Terminu atbilstes latviešu valodā: sabiedrības un terminologu sadarbība”.

5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2026. gadā centrs turpinās īstenot tam normatīvajos aktos noteiktās funkcijas un uzdevumus saskaņā ar centra nolikumu, centra darbības stratēģiju 2022.–2026. gadam un citiem plānošanas dokumentiem. Vienlaikus, lai pilnveidotu valsts valodas politikas īstenošanu, pakalpojumu kvalitāti un sabiedrības informētību, plānoti turpmāk uzskaitītie pasākumi.

➤ **Pakalpojumu un digitalizācijas attīstība:**

- turpināt centra pakalpojumu procesu pilnveidi, izvērtējot pakalpojumu aprakstus, izzinot pakalpojumu saņēmēju vajadzības un pielāgojot procesus, lai uzlabotu pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, izvērtētu pakalpojumu sniegšanas spējas un resursus atbilstoši centra pakalpojumu vides pilnveides plānam un saskaņā ar 2024. gada 4. jūnijā Ministru kabineta sēdē apstiprinātā “Pakalpojumu vides pilnveides plāna 2024.–2027. gadam” pasākumiem;

- turpināt Valsts zemes dienesta, centra un Jelgavas valstspilsētas pašvaldības projekta “Vietvaris” īstenošanu, lai vienkāršotu vietvārdu atzinumu saņemšanas procesu un mazinātu administratīvo slogu pašvaldībām. 2026. gadā risinājums tiks prezentēts Valsts kancelejas konkursā “Viedo risinājumu kalve”, 2027. gadā risinājums tiks iestrādāts jaunajā portālā kadastrs.lv un ieviests produkcijas vidē. Rezultātā centra vietvārdu atzinumi tiks izsniegti īsākā termiņā, kā arī tiks samazināts pašvaldību birokrātiskais slogs: atzinuma saņemšanai nebūs jāiesūta pašvaldības lēmumprojekts – tam būs nepieciešams tikai atzinuma pieprasījums;

- stiprināt sadarbību ar pašvaldībām vietvārdu piešķiršanas jautājumos, nodrošinot metodisko atbalstu, konsultācijas un informatīvus pasākumus par normatīvā regulējuma piemērošanu (vebinārs pašvaldību pārstāvjiem par grozījumiem [Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumos Nr. 50 “Vietvārdu informācijas noteikumi”](#)).

➤ **Valodas tehnoloģijas un tulkošana:**

- turpināt sabiedrībai un valsts pārvaldei nozīmīgu tiesību aktu tulkošanu un to aktualizēšanu;

- nodrošināt Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai paredzēto normatīvo aktu tulkošanu un uzturēšanu aktuālā redakcijā;

- uzsākt tieslietu resora mašīntulkošanas un valodas rīku projekta īstenošanu, izstrādājot mašīntulkošanas risinājumus un citus valodas tehnoloģiju rīkus resora vajadzībām;

- pakāpeniski ieviest valodas tehnoloģiju risinājumus tulkošanas procesu efektivizēšanai un kvalitātes pilnveidošanai.

➤ **Terminoloģijas attīstība:**

- turpināt Latvijas Nacionālā terminoloģijas portāla pilnveidi un terminoloģijas datubāzes papildināšanu sadarbībā ar nozaru ekspertiem;

- veicināt vienotas terminoloģijas lietojumu valsts pārvaldē, nodrošinot metodisko atbalstu un konsultācijas terminoloģijas jautājumos;

- attīstīt terminoloģijas resursu pieejamību digitālajā vidē.

➤ **Valodas kontrole un preventīvā darbība:**

- attīstīt preventīvos pasākumus valsts valodas prasību ievērošanas veicināšanai, paplašinot konsultāciju un skaidrojošo materiālu pieejamību dažādām mērķgrupām;
- īstenot kontroles programmu pašvaldību izglītības iestādēs un veikt klātienes pārbaudes tirdzniecības, sabiedriskās ēdināšanas un citu pakalpojumu jomu uzņēmumos;
- pilnveidot valsts valodas lietojuma uzraudzību digitālajā vidē;
- informēt sabiedrību par valsts valodas lietojumu priekšvēlēšanu aģitācijā pirms 15. Saeimas vēlēšanām.

➤ **Sabiedrības informēšana un iesaiste:**

- turpināt sociālo tīklu kampaņu “Nedēļas skaidrojums” un attīstīt skaidrojošo komunikāciju par valsts valodas lietojuma jautājumiem;
- informēt sabiedrību par līdzdalības iespējām valsts valodas prasību ievērošanas veicināšanā;
- organizēt akciju “Latvijas mediju valodas balva”;
- turpināt atvērto datu kopu publiskošanu centra tīmekļvietnē un Atvērto datu portālā (<https://data.gov.lv/lv>), gada laikā izstrādājot un pastāvīgi uzturot vismaz divas jaunas atvērto datu kopas.

➤ **Latviešu valodas attīstība:**

- nodrošināt LVEK darbību un sabiedrības informēšanu par būtiskākajiem LVEK lēmumiem, lai sekmētu valsts valodas aizsardzību un attīstību;
- turpināt tehniski un organizatoriski atbalstīt Latgaliešu rakstu valodas apakškomisijas darbu un sekmēt tās izstrādāto rakstu valodas normu pieejamību sabiedrībai, publiskojot tās centra tīmekļvietnē latgaliešu rakstu valodai īpaši veltītā sadaļā, kā arī efektīvāk skaidrot komisijās pieņemtās normas plašākai sabiedrībai;
- veicināt vieglās un vienkāršās valodas principu ieviešanu valsts pārvaldes un publiskajā komunikācijā, izstrādājot metodiskos materiālus, sniedzot konsultācijas un īstenojot sabiedrības informēšanas pasākumus;
- veicināt sakārtotas tiesiskās vides veidošanu, iesaistoties normatīvo aktu un politikas dokumentu izstrādes procesos, lai nodrošinātu to kvalitāti, Valsts valodas likuma prasību ievērošanu un integrēšanu politikas plānošanā un likumdošanā, tādējādi sekmējot valsts valodas attīstību un aizsardzību starpdisciplinārā un samērīgā veidā, kā arī nodrošinot efektīvu centra uzraudzības funkciju un plānoto pasākumu īstenošanu.